

כל הכבוד לשר הסעד

שר הביטחון הסכים עקרונית לגייס לצה"ל צעירים בעלי עבר פלילי. אם מדויקת הידיעה בעתונות, לפיה הושג הסכם זה ביוזמתו של שר הסעד מר מיכאל חזני, הרי מגיע לו "ישר-כוויח" לבכי ושלווה מטחים של "כל הכבוד".

כאמת הגיע הזמן לצעד פשוט ובנון זה. צה"ל הוא בית-הספר ובית-החינוך הטוב ביותר שמדינת ישראל הקימה ואין לי ספק שלאחר שרות של שלוש שנים, ייצאו רבים מהפנתרים השחורים ממנו כנמרים ואריות.

תשובה לאורי אבנרי

אני עומד בפני דילמה קשה. התחלתי לנהל איזה חשבון ציבורי קטן עם "מעריב", ובגלל התערבותו של אורי אבנרי אני מוצא את עצמי מנהל חשבונות עם "העולם הזה". וזה לא בסדר. יש לנו יריבים משרפים, שעליהם נמנים גם "מעריב" וגם "ידיעות". אני חושב שזה יהיה שגוען מצוי לנסר את הענף היחידי בעתונות שמעליו עוד מרשים לי לנהל את חשבונותי הפרטיים והציבוריים.

ובכל זאת אינני יכול לעבור בשתיקה על דבריו של אבנרי מהשבוע שעבר. (א) משום שיש לי מה להגיד (ב) כיוון ששתיקה עלולה להתפרש על ידי הקוראים כתימת-פה מצד העורך. מר אבנרי, כעורך, יכול להרשות לעצמו לא להגיב. אני אינני יכול לפגוע בתדמיתי הליברלית של השבועון על-ידי הפסקת הוויכוח ויצירת רושם כאילו לא ניתן לי להמשיכו.

בתגובה לטענתי שכל העתונים (כולל "העולם הזה") עוסקים בשיטת-מוח לכאן או לכאן, מאשים אותי מר אבנרי בשיטוש שירותי של משמעות המושגים: אובייקטיביות, הסברה, תעמולה ושיטת-מוח. ההבדל, לדעתו, בין הסברה ו/או תעמולה לבין שיטת-מוח הוא כמו ההבדל בין חיזור לאונס.

ההשוואה ציורית — אבל לא נכונה. שכן, דבריו של אורי אבנרי — אדם שסוף-מוח —

גיוסם של צעירים בעלי עבר פלילי לצה"ל יתן להם ציאנס לחזור למוטב, ללמוד מיקצוע ולמצוא את מקומם בחברה בגמר השרות.

אני רק מקווה שלא יקומו מהם יחידות מיוחדות של "פושעים". צה"ל חייב לקלוט אותם כיהודים, כפרטים, כבני-אדם, ולא כשיכבה סוציאלית.

בראח חזני וכל הכבוד לצה"ל. איחור קטן של 23 שנים אבל, כמו שאומרים, מוטב מאוחר מאשר מחר.

נגד נסיגה ובעד נסיגה. המטרה אינה משנה. שיטת-מוח היא שיטה של הונת מידע והפעלת אימפולסים להשגת המטרה, ואני ממשיך לטעון שכל העתונים, במידה זו או אחרת, ובהבדלי סיגון, משתמשים בשיטה זו להשגת מטרותיהם. אחד לידעיות, והשני משחית את פני יריביו הפוליטיים על-ידי פרסום תמונותיהם במועדוני סטריפטיו, בתרוץ של מסירת אינפורמציה אובייקטיבית.

הראשון מסתמך על בורותם של קוראיו,

ואילו השני מסתמך על דעותיהם הקדומות. גם זה וגם זה שוטפים מוחות, מפברקים דעותיהם ומפעילים מריוונטות. אפילו "העתון היחידי במדינה הפונה בצורה שיטתית אל ההגיון של הקורא" שוסף, לדעתי, את מוחו.

שיטת השיטה אינה אכסלוסיבית לעתונות, לרדיו ולטלוויזיה בלבד. גם את "החנוך ל..." (ולא חשוב למה. לכל דבר, חוץ מאשר לחשיבה עצמית) אני רואה כאחת מצורותיה המובהקות של שיטת-מוח. אני נני מתכוון רק למצרכת-החינוך הממלכתי. אני מתכוון גם לחינוך שכל אחד מאיתנו קיבל ומעניק בבית.

כל חינוך למשהו (ציונות, סוציאליזם, יהדות, גבורה, הקרבה, לאומנות, קוסמופוליטיות) מתבצע בעזרת סוגסטייה, היפנוזה ושיטת-מוח, בנוסח "ושינית לבניך".

מרגע שתינוק נולד, אנו מסוגלים את מעשיו ל"יופיה" ו"סויה" ו"יוסיום ושעה" שעה אנו משגנים לו את הוראות ה"עשה ואל תעשה", שאבותינו שינו לנו. אנחנו מתכנתים דורות של אוטומטים, על-ידי הניתן בהנחות-יסוד ומוסמכות שלא תמיד עומדים במבחן ההגיון ומצפים שחוקי טוטם והטאבו האלה יועברו הלאה, עד קץ כל הדורות. אנחנו תובעים מבנינו, תלמידנו וצאן מרעינתו שיעשו וישמעו מה עליהם לעשות עוד, שיקבלו עליהם עול מצוות שאחרת קבעו אותן כמצוות, שי-

מנוגדים באינטרסים שלהם, המאפשר להטיל ספק גם במטרות הנראות לעורכו כמקרה דשות — מכריח את הקורא לחשוב, לשקול, להשתתף, לנקוט עמדה ולהחליט. עתון כזה מחנך את האדם לחשיבה-עצמית ומחסן אותו על-ידי כך נגד שיטת-מוח. לצערי, אין עדיין עתון כזה במדינה. כולם, בהחלט כולם, כל העיתונים, הנהיגים, המורים, המחנכים וההורים עושים קים בשיטת-מוח. ההבדל היחידי ביניהם הוא בעילות השיטה, מהירות סיבובי מכור והסבובים בהם משתמשים מפעילי המכוונות. הקוראים המתעצלים לחשוב, התלמידים הצעירים, חברי המפלגה ההולכים בתלם, הילדים הטובים שאינם מעזים לשאול "למה" והעם הממושע העונה אוטומטית "אמן" — אינם אלא עדר כבסים המובל ל-עד תומו. אם יורשה לי לנצל את המטאפור עד תומו. מגיע להם — מה שיש להם.

(לאחר שטיפת-המוח שערך לו דן בן-אמוץ, הסכים העורך לסיים בזה את הוויכוח בנושא שיטת-המוח.)

ייצחו, שיאמינו, שילכו בתלם, שלא יעשו את הרע בעיני אדוני (העם, המסלגה, ה-מישטר, ההורים) ושלא ישאלו למה. (למה זה כל-כך טוב למות בעד ארצנו? למה אסור לנאוף? למה זה לא יפה לחטט באף? למה למדינה מותר לגנוב — שטחים, ראדארים, תוכניות מיראז' — ולנו אסור? למה מותר למכור את הראש והנשמה תמורת כסף, אך אסור למכור את הגוף? ולמה, במצבנו הבטחוני, אסור לשאול למה?)

אדם המקבל ערכים-מוגמרים בעיסקת החבילה הנו ששמה "חינוך", מבלי להעמיד אותם במבחן ביקורת התבונה — הוא בהמה שטופת-מוח ואוטומט-מתוכנת. אדם המוכן להקדיש את חייו (ולפעמים גם בדרך אחרת, אינו ראוי לתואר "הומריאס-יינס", אנשים כאלה מהווים עדר, שאת מוחו ניתן לשסוף על ימין ושמאל על-ידי הפעלת רגשותיו או סניגיה אל "ההגיון" שלו. לסיכום: רק עתון (מורה, מחנך, הורה) הפתוח לקשת רחבה ככל האפשר של דעות, המספק אינפורמציה ממיספר מקורות, ה-

עברית אותנטוטית

עולה חדש מברית-המועצות, המדבר עברית רהוטה, נתקבל לעבודה בואר, וכעבור יומיים ביקש להרשם באולפן. אמר לו המנהל: "אבל אתה מדבר עברית מצויינת!" אמר העולה החדש: "יתכן. אך את העברית שלכם אינני מבין". מה קרה? אותו בוקר, כאשר האיש בא

לעבודה, פגש שני פועלי נקיין ליד תא ה-סלפונים, ולתדהמתו שמע את הדו-שיח הבא: "טיאטא את התא?" שאל האחד. "טאטא אתה את התא", ענה השני. חלפה חצי שעה עד שהמנהל הצליח ל-שכנע את העולה החדש שאיתו המורס הזה הוא עברית תקינת ביותר.

שאלות בתורת ההגיון לגבי בושם

על חוסר-טעם? ומה, לדעתך, יכולה או צריכה להיות הפואנטה שחסרה בסירטון? ועכשיו, קיראו בעיון רב את שורת המחץ המסיימת את הדוגמה הנאה הזו של ביקורת חסרת-ההגיון (ז):

דוגמה מצערת ומגוחכת (מה, בשם השם? מה הנושא, הגברת בושם?) איך מזהים (מי? מי מזהה, ה'גברת בושם? חוסר אינטליגנציה ציה וקרתנות יומרנית (של מי? של מה?) עם התחכמות נלווה ולא מתוחכמת.

מסך. מסך של ערפל ירד על יצירתה של הגברת בושם. עשו לי טובה: קיראו שוב ר-לאט את המשפט האחרון (בלי הערות) והסבירו לי מה רצתה להגיד? איך אפשר לזהות שגלה בתוך שלי-

הגברת בושם נוקקת לעיתים רחוקות מאד להגיון בכתיבתה האמוציונלית. אני בטוח שהיא קראה ושמעה על קיומו של אמצעי-שינוע כזה, אך משום מה היא משתמשת בו לעיתים נדירות ובמידה חסכנית ביותר. קחו למשל, את "הביקורת" הבאה שלה, שהוסיפה לפני שבוע ב"הארץ".

אני מצטט את הקטע מילה ב-מילה כחידה בתורת ההגיון. ה'הערות בסוגריים הן שלי, כמובן.

"שוק הפשפשים" של בועז דוידזון בסדרה "ביעף" ניסה ב-מאמצים נואשים להיות אנטי-תיזה (אנטי-תיזה למה, הגברת בושם?). אמנם היה זה סירטון קצר, אבל ההיפך הגמור ממה שעושים כולם, משהו מיוחד, מקורי יוצא דופן. (לא הבנתי נסו אתם לנתח את המשפט. האם משום היותו קצר היה הסירטון ההיפך ממה שעושים כולם? מה עושים כולם? האם כולם עושים משהו מיוחד, מקורי ויוצא-דופן, או שרק בועז דוידזון, שעשה את ההיפך מכולם, עשה משהו מיוחד, מקורי ויוצא-דופן? מי אמר שמר דוידזון עשה משהו מיוחד, מקורי ויוצא-דופן? שימו לב להמשך.)

לי נראתה היצירה לא כמשהו יוצא-דופן ומקורי (אז מי זה היה, שהגדיר קודם את הסירטון או את מה שעושים כולם כ-משהו "מיוחד, מקורי ויוצא-דופן"? נמשך: אלא כסירטון גרוע ומגוחך (למה, הגברת בושם, למה?) חסר כל פואנטה וטעם, המחטיא את מטרותו. (למה את לא מגלה לנו מה היתה מטרתו של הסירטון? ומה היה כוונתו? בדיקה? הנושא? הצילום? העריכה המוסיקלית? הקריינות? למה את לא רוצה לומר לנו למה את מתכוונת, כשאת מדברת

ערפל. ערפל מוחלט, רבתי, חוץ מן ה-עובדה שבועז דוידזון עשה סירטון קצר ב-שם "שוק הפשפשים", לא הבנתי אף משפט אחד בביקורתה של מבקרת הרדיו-טלוויזיה-תיאטרון-ספרות-סידור-פרחים והוגת-הדעות הפורה ורבת-התבונה של עיתון "הארץ". הקורא הראשון שצליח לפענח את שופן הגיונה המיוחד של הגברת בושם, ולתרגם לי את הקטע הזה ללשון פשוטה, הביהה ומובנת, יזכה בכרטיס-נסיעה חינם לרחובות, שבה עברו על הגברת בושם ימי נעוריה.

המלצה של חמישה כוכבים

רבותי, זה סרט פצצה. יצירת-מופת, ש-תיכנס להיסטוריה של הקולנוע. מי שלא יראה אותו עכשיו, יצטרך לחכות מי יודע כמה שנים עד שיקום בארץ מוזיאון-טרנסים הסרט וזה בשנה שעברה בפרס מבקרי הקולנוע של איצות-הברית, ועל כך בלבד מגיע למבקרים שם פרס השיפוט המצויין.

לעיתים רחוקות אני ממליץ במיסגרת מדור זה על ספר, סרט או גבינה טובה. אני עושה את זה רק כשאני פשוט לא יכול להתאפק. זה מה שקרה לי השבוע אחרי שראיתי את הסרט "רסיסי חיים" בקולנוע "סטודיו" בתל-אביב. חמישה כוכבים זה כלום. "מצר-יין" זה לא מספיק. "גדול" זו מילה קטנה.